

Enhed
Familier

Sagsbehandler
Krk

Sagsnr.
2015 - 6114

Doknr.
597123

Dato
22-08-2018

Grund- og nærhedsnotat

Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Østrig, Luxembourg og Rumænien til i Den Europæiske Unions interesse at acceptere Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse af Haagerkonventionen af 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser

(KOM(2018) 530 endelig)

Forslaget er omfattet af retsforbeholdet.

1. Resumé

Kommissionen fremsatte den 6. juli 2018 forslag om bemyndigelse af Østrig, Luxembourg og Rumænien til at acceptere Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse af Haagerkonventionen af 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser. Forslaget, der er omfattet af retsforbeholdet, har til formål at udbygge EU-medlemsstaternes samarbejde om internationale børnebortførelser gennem konventionen af 1980 til også at omfatte Hviderusland og Usbekistan. Konventionen indeholder regler om tilbagegivelse af bortførte børn i grænseoverskridende situationer. Det fremgår af forslaget, at forslaget falder under Unionens eksterne enekompetence, hvorfor nærhedsprincippet ikke finder anvendelse. Forslaget har ikke lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. Danmark er grundlæggende positiv over for initiativet.

2. Baggrund

Den 6. juli 2018 fremsatte Kommissionen forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Østrig, Luxembourg og Rumænien til i Den Europæiske Unions interesse at acceptere Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse af Haagerkonventionen af 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser (KOM (2018) 530).

Alle EU-medlemsstater har – sammen med en række andre lande – tilsluttet sig Haagerkonventionen af 25. oktober 1980 om de civilretlige virkninger af internationale børnebortførelser (Haagerbørnebortførelseskonventionen). Konventionens formål er at sikre, at et barn, der bortføres til en anden konventionsstat, tilbagegives hurtigst muligt til sin bopælsstat.

Det er konventionens udgangspunkt, at et bortført barn skal tilbagegives, medmindre der er en alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil udsætte barnet for fysisk eller psykisk skade eller på anden måde sætte barnet i en situation, som det ikke bør tåle. Tilbagegivelse kan også nægtes, hvis barnet modsætter sig tilbagegivelsen, og barnet har nået en sådan alder og modenhed, at der bør tages hensyn til barnets mening.

Efter konventionen skal mulighederne for at finde en forligsmæssig løsning undersøges.

Når barnet er tilbagegivet til sin bopælsstat, kan der dér træffes afgørelse om forældremyndigheden over barnet.

Konventionen er efter artikel 37 åben for undertegnelse af de stater, der var medlemmer af Haagerkonferencen om International Privat på tidspunktet for dens 14. samling. Det indebærer, at disse stater umiddelbart kan tiltræde konventionen, hvorefter staterne er forpligtede til at samarbejde med hinanden efter konventionen.

Konventionen kan derudover efter artikel 38 tiltrædes af "enhver anden stat", men en sådan tiltrædelse får kun virkning mellem den tiltrædende stat og en stat, der allerede har tiltrådt konventionen, når den sidstnævnte stat accepterer tiltrædelsen.

Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (Bruxelles IIa-forordningen) indeholder bl.a. regler om behandlingen af internationale børnebortførelser, der udbygger reglerne i Haagerbørnebortførelseskonventionen. Hertil kommer Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/52/EF om visse aspekter af mægling på det civil- og handelsretlige område (mæglingsdirektivet), der indeholder regler om mægling i forbindelse med bilæggelse af bl.a. grænseoverskridende familieretlige tvister.

Både Bruxelles IIa-forordningen og mæglingsdirektivet er omfattet af Danmarks retsforbehold.

Kommissionen har i bemærkningerne til forslaget til Rådsafgørelsen anført, at foranstaltninger til beskyttelse af børn mod ulovlig bortførelse eller tilbageholdelse er en væsentlig del af EU's politik til at fremme beskyttelse af børns rettigheder, og at EU er aktiv på internationalt plan for at forbedre anvendelsen af konventionen, ligesom EU opfordrer tredjelande til at tiltræde den.

Hvideruslands og Usbekistans var ikke medlem af Haagerkonferencen om International Privatret på tidspunktet for dens 14. samling.

Hviderusland tiltrådte Haagerbørnebortførelseskonventionen den 12. januar 1998. Konventionen trådte i kraft i Hviderusland den 1. april 1998.

Konventionen er trådt i kraft mellem Hviderusland og 24 EU-medlemsstater. Kun Østrig, Luxembourg, Rumænien og Danmark har ikke accepteret Hvideruslands tiltrædelse af konventionen.

Usbekistan deponerede sit instrument til tiltrædelse af konventionen af 1980 den 31. maj 1999. Konventionen trådte i kraft i Usbekistan den 1. august 1999.

Konventionen er trådt i kraft mellem Usbekistan og 24 EU-medlemsstater. Kun Østrig, Luxembourg, Rumænien og Danmark har ikke accepteret Usbekistans tiltrædelse af konventionen.

Østrig, Luxembourg og Rumænien har over for Kommissionen udtalt, at de ønsker at acceptere Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse af konventionen.

Da spørgsmål om internationale børnebortførelser falder ind under Unionens eksterne enekompetence, træffer Rådet afgørelse om, hvorvidt medlemsstaterne bør acceptere Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse af konventionen efter artikel 38.

Forslaget til Rådsafgørelsen, der er modtaget i dansk oversættelse den 6. juli 2018, er fremsat under henvisning til artikel 81, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions Funktionsområde (TEUF). Efter artikel 81, stk. 1 og 2, etablerer Unionen et samarbejde om civilretlige spørgsmål med grænseoverskridende virkninger, der bl.a. bygger på

princippet om gensidig anerkendelse af retsafgørelser m.v. Efter artikel 83, stk. 3, fastlægges sådanne foranstaltninger vedrørende familieret med grænseoverskridende virkninger af Rådet efter en særlig lovgivningsprocedure. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed efter høring af Europa-Parlamentet. Forslaget er dermed omfattet af Danmarks retsforbehold.

Forslaget er endvidere fremsat under henvisning til TEUF artikel 218, der regulerer proceduren for indgåelse af aftaler mellem Unionen og tredjelande. Efter bestemmelsen forelægger Kommissionen en henstilling om indgåelse af en international aftale for Rådet, som vedtager en afgørelse herom efter høring af Europa-Parlamentet. Rådet træffer afgørelse med enstemmighed, når aftalen vedrører et område, hvor der kræves enstemmighed ved vedtagelsen af en EU-retsakt.

Rådet har mellem 2015 og 2017 vedtaget 14 lignende afgørelser om bemyndigelse til en række medlemsstater til at acceptere følgende landes tiltrædelse af konventionen: Marokko, Singapore, Rusland, Albanien, Andorra, Seychellerne, Armenien, Republiken Korea, Kasakhstan, Peru, Georgien, Sydafrika, Chile, Island, Bahamas, Panama, Uruguay, Colombia, El Salvador og San Marino.

Kommissionen har samtidig med nærværende forslag fremsat følgende forslag:

- Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Østrig, Cypern, Kroatien, Luxembourg, Portugal, Rumænien og Det Forenede Kongerige til i Den Europæiske Unions interesse at acceptere Den Dominikanske Republiks tiltrædelse af Haagerkonventionen af 1980 om de civile retlige virkninger af internationale børnebortførelser (KOM(2018) 526).
- Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Østrig til i Den Europæiske Unions interesse at acceptere Ecuadors og Ukraines tiltrædelse af Haagerkonventionen af 1980 om de civile retlige virkninger af internationale børnebortførelser (KOM(2018) 527).
- Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Østrig og Rumænien til i Den Europæiske Unions interesse at acceptere Honduras tiltrædelse af Haagerkonventionen af 1980 om de civile retlige virkninger af internationale børnebortførelser (KOM(2018) 528).

3. Formål og indhold

3.1. Formål

Forslaget har til formål at udbygge EU-medlemsstaternes samarbejde om internationale børnebortførelser gennem Haagerbørnebortførelseskonventionen til også at omfatte Hviderusland og Usbekistan.

3.2. Indhold

Efter afgørelsen skal Østrig, Luxembourg og Rumænien inden for en vis frist deponere en erklæring om accept, i Unionens interesse, af Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse af konventionen.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget er forelagt for Europa-Parlamentet, der endnu ikke har udtalt sig i sagen.

5. Nærhedsprincippet

Da forslaget falder ind under Unionens enekompetence i henhold til artikel 3, stk. 2, i TEUF, hvilket er bekræftet ved udtalelse 1/13 afgivet af Den Europæiske Unions Domstol, finder nærhedsprincippet ikke anvendelse.

6. Gældende dansk ret

Ved lov nr. 793 af 27. november 1990 om internationale forældremyndighedsafgørelser m.v. (internationale børnebortførelser) blev Haagerbørnebortførelseskonventionen gennemført i dansk ret. Loven og konventionen trådte i kraft den 1. juli 1991.

Danmark samarbejder med alle EU-medlemsstater om konventionen.

I medfør af artikel 38 har Danmark accepteret enkelte andre landes tiltrædelse af konventionen, men Danmark har ikke accepteret Hvideruslands og Usbekistans tiltrædelse.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Forslaget er som nævnt fremsat under henvisning til TEUF artikel 81, stk. 3, og er således omfattet af Danmarks retsforbehold. Forslaget har derfor ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

Børne- og Socialministeriet påtænker dog, at Danmark skal følge EU's afgørelser om samarbejde med nye lande efter konventionen, herunder Hviderusland og Usbekistan. Dette spørgsmål er omfattet af høringen over forslaget, jf. pkt. 8.

Økonomiske konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ikke økonomiske konsekvenser, idet forslaget som nævnt er omfattet af retsforbeholdet.

8. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Advokatrådet, Ankestyrelsen, Barnets Tarv Nu, Byretterne, Børne- og Kulturchefforeningen, Børnerådet, Børns Vilkår, Danske Advokater, Danske Familieadvokater, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolenes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Statsforvaltningsjurister, Foreningen Far til Støtte for Børn og Forældre, Institut for Menneskerettigheder, KL, Landsorganisationen af Kvindekrisecentre (LOKK), Mandekrisecentret, Mødrehjælpen, Statsforvaltningen, Vestre Landsret og Østre Landsret.

Høringsfristen er fastsat til den 26. september 2018.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der ses ikke at foreligge offentlige tilkendegivelser om de øvrige medlemsstaters holdninger i lovforslaget, men det forventes, at medlemsstaterne vil støtte forslaget.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark er grundlæggende positiv over for initiativet.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.